

NARODNI DELAVEC

Izhaja v Trstu
vsak petek ob 5. pop.
Rokopisi se ne vra-
čajo. Nefrankovana
pisma se ne spre-
jemajo.
Uredništvo in upravljalstvo
ul. del Lavatoio
št. 1, I.
Telefon 18-87.

Posamezne štev. se
prodajajo po 8 stot.
Inserati se računajo
na milimetre v širo-
kosti na kolone, in
sicer po 8 stot. za
vsaki mm. Za več
nego 10kratno obja-
vo pa po dogovoru.
Naročnina za celo
leto K 4.—; za pol in
četrt leta razmerno.

Glasi „Narodne delavske organizacije“ in „Zveze jugoslovanskih železničarjev“.

Lumparija nad lumparijo.

V Trstu smo prišli, čast in hvala našim pristno avstrijskim razmeram tako daleč, da ne smemo verjeti niti pičice več nikomur, da se ne smemo več zanesti na najslovesnejše dano besedo, da moramo že naprej biti prepričani, da se nobena nam dana objuba ne bo izpolnila, pa naj nam jo pač da, kdor hoče, magari tudi sam namestnik Njegovega Velikanstva presvetlega cesarja.

Cesarski kraljevi namestnik v Trstu, princ Hohenlohe, takomenovani „rdeči princ“, ki se prav rad pobaha s svojo popolno nepristranostjo, ki se je že večkrat sam izrazil, da je in hoče biti popolnoma „internacionalen“, ki je to besedo rabil in prav tako zagotovilo dal pred kratkim ne samo enkrat, temveč večkrat odposlanstvu N. D. O., je v teku enega dneva pozabil na svojo „internacionalnost“ in se popolnoma uklonil najzagrizenejšim italijanskim šovinistom v zadevi oddaje dela in sprejemanja delavcev v novi prosti luki.

Do sobote, dne 12. t. m., je veljalo v zadevi sprejemanja delavcev za novo, prosto luko, da se sprejmete obe listi delavcev, ki ste ju predložili z ene strani N. D. O., z druge pa Pagnini. Na sam predlog ravnatelja c. kr. javnih skladišč, dvornega svetnika Minas in po pri- trditvi c. kr. namestnika princa Ho- henlohe se je ugotovilo sledeče: tisti delavci, ki bivajo nad 4 leta v Trstu, se uvrste v prvo sku- pino, ki takoj dobi delo v novi prosti luki, ostali priglasi delavci pa se uvrste v drugo listo, ki pride pri delu na vrsto v slučaju p trebe večjega števila delavstva.

C. kr. policija je dobila nalog, da dožene, koliko delavcev obeh list bi- a že nad 4 leta v Trstu, in je dognala sledeče:

V listi N. D. O. je od 64 delavcev 30 delavcev za prvo skupino, 34 pa drugo skupino. S pomočjo neovrgljivih dokazov, vojaških knjižic c. delavskih knjižic in spričeval je na to N. D. O. dognala, da od onih 34 delavcev druge skupine biva nad 4 leta v Trstu še 12 delavcev. Po- temtakem bi morala prva skupina šteti 42 slovenskih delavcev, druga pa 22.

Za Pagninijevo listo je c. kr. policija dognala, da je med priglasi delavci pred vsem 15 regnikolov. Tako je ostalo od te liste za prvo skupino, v kateri naj bi bili delavci, ki bivajo nad 4 leta v Trstu, 106 delavcev, za drugo skupino pa 51 delavcev.

Slovenski delavci in Pagninijanci naj bi bili torej v splošnem v sledečem raz- merju: 64 Slovencev — 154 Ita- lijanov; po skupinah pa: 42 Sloven-

cev — 106 Italijanov v prvi skupini, 22 Slovencev — 50 Italijanov v drugi skupini.

To razmerje v skupinah je napram razmerju v splošnem številu za Slovence precej ugodno in zato je seveda strahovito bodlo Pagninija, dasi avno je prvotno pri- stal na ta način rešitve celega vprašanja.

Vprašanje je bilo torej rešeno in naše delavstvo je bilo po slovesnih zagotovilih c. kr. namestnika in c. kr. dvornega svet- nika Minas prepričano, da je stvar kon- čana in da mu je delo zagotovljeno. V tem prepričanju je naše delavstvo potrje- valo še bolj sledeče dejstvo:

Del našega delavstva je imel svoje delavske knjižice vložene pri upravi c. kr. javnih skladišč in nekaj naših delavcev je bilo tudi že klicanih k delu V petek, dne 11. t. m., popoldne pa je še dobilo stro- kovno tajništvo N. D. O. od c. kr. dvor- nega svetnika Minas, ravnatelja c. kr. javnih skladišč, sledeče pismo:

Petek, 11. marca 1910.

Gospod

Anton Ekar, tajnik N. D. O.

Po nalogu odbora c. kr. javnih skla- dišč mi je čast, naprositi Vas, da pozo- vete one delavce v listi, ki mi je bila vročena, kateri še dosedaj niso vložili svojih delavskih knjig, da nemudoma tekom jutrnjega dneva (sobota, dne 12. t. m.) vložijo svoje delavske knjige v pisarni ge- ralnega akorda v stari prosti luki.

Z velespoštovanjem

Minas

ravnatelj javnih skladišč.

To pismo, doposlano v petek, dne 11. t. m., je najboljši dokaz, da je bila lista N. D. O. sprejeta v celoti, da so bili delavci liste N. D. O. sprejeti v delo, ker je ravnateljstvo c. k. javnih skladišč, zahtevalo od njih delavske knjižice. Namestitve delavcev je bila gotova z vložitvijo delavskih knjižic!

V ponedeljek, dne 14. t. m., pa dobi strokovno tajništvo N. D. O. sledeči dopis:

C. kr. javna skladišča v Trstu.

Št. 950.

Trst, dne 12. marca 1910 (!)

P. n.

strokovno tajništvo N. D. O.
v Trstu.

Naznanja se Vam, da je lista za raz- kladalna dela v Franca Jožefa luki kot dninarjev priglasi delavci, v Trst pristojnih ali v Trstu rojenih avstrijskih državljanov za- ključena in je v ponedeljek, dne 14. v pisarni generalnega akorda c. kr. glavnega

ali taki štrajki nimajo nikdar tolikega uspeha, kot združeni delavci v splošnem štrajku, ki povzroči delodajalcem lahko pravo katastrofo. In na ta način, ker je namreč ves promet popolnoma ustavljen, so prisiljeni delodajalci kaj ukreniti v ublaženje položaja.

Hvaležen za to pojasnilo se mu pri- jateljki zahvalim, zavedajoč se žalostnega položaja mestnih delavcev.

Tiho in v srcu polen žalosti se od- dalim počasnih korakov proč iz mesta, želeč najboljšega uspeha delavcu trpinu. Uvidel sem, da so dandanes razmere de- lavstva po bogatih mestih zelo žalostne.

Želeč poštenega dela, da bi mi ne bilo treba beračiti po svetu in stradati, ubrem cesto proti drugemu velikemu trgovskemu mestu. Po dolgem povpraš- vanju sem vendar le dobil neko delo, ka- tero pa ni bilo stalno, nego le začasno, ko je prišlo več blaga ter so tudi potrebovali več ljudi. Prenašal sem težke vreče.

Hranil sem se tudi po zaslužku. Ve-

carinskega urada in c. kr. javnih skladišč v stari prosti luki razpoložena na vpogled.

C. kr. dvorni svetnik in ravnatelj javnih skladišč:

Minas.

Strokovno tajništvo N. D. O. je pre- gledalo to novo listo in našlo, da je iz liste N. D. O. uvrščenih v to listo edino le — šest delavcev, dočim je uvrščenih 121 Pagninijancev.

Lumparija nad lumparijo!

Ne rečemo nič, ako so se postavili na stališče, da imej pri delih v novi prosti luki pred vsemi drugimi prednost Tržačan, toda navadna lumparija je to, da so se posta- vili na to stališče šele v zadnjem trenutku, ko ste bili obe listi že sprejeti, da so se postavili na to načelo edino le zato, da bi izrinili že v delo sprejete slovenske delavce!

Najprej so sprejemali delavce tako tajno, da nihče ni vedel, kedar se spreje- majo. Naravnost zgoljufali so prvo italijan- sko listo v novo prosto luko, in zato listo se ni vprašalo, ali je kdo Tržačane, ali ne, saj je bilo v njej 15 regnikolov in sploh ljudi od vseh vetrov. N. D. O. je, izvedevši zato, da se začenjajo dela v novi prosti luki, vložila listo slovenskih brezposelnih delavcev, kakor so se pač priglasi. Storila je to v polni zavesti, da ima pravico do dela v tržaški prosti luki vsak Slovenec avstrijski državljan, saj je država gradila z državnim denarjem prosto luko, in Slovenci smo na tržaških tleh domačini.

Naj bi se bilo sprejemanje delavcev razglasilo javno, naj bi se bilo tedaj takoj uveljavilo načelo, da se sprejemajo sami Tržačani, pa bi se bilo priglasi par sto slovenskih Tržačanov za delo. Ker se pa tedaj ni vzpostavilo s kompetentne strani tako načelo, se je imel pravico potegovati za delo v novi prosti luki vsak avstrijski državljan.

Lumparija je bilo to tajno spre- jemanje delavcev, lumparija je bilo vse, kar so uganjali Pagninijanci izven cesarske kraljeve službe in v cesarski kraljevi službi, največja lumparija pa je bilo to, kar se je zgodilo v soboto, dne 12. t. m.

Isti čas, dne 12. t. m., ko so naši delavci oddajali v smislu Minasov ga pisma z dne 11. t. m. svoje delavske knjižice v pisarni v stari prosti luki in stem vstop- pali v delo, prav isti čas so c. kr. go- spodje v prosti luki, pred vsemi c. kr. dvorni svetnik Minas in c. kr. inspektor Polacco, s privoljenjem tako nepristran- skega „internacionalnega rdečega princa“ — c. kr. namestnika, in ob asistenci naj- zagrizenejšega italijanskega šovinista Pa- gninija skovali novo listo, v katero so sprejeli 121 Italijanov „pristnih“ Tržača- nov in samo šest Slovencev!

činoma sem opravil s kruhom in vodo, za kar so me drugi tovariši večkrat karali, češ da tako ne bom mogel dalj časa vztrajati.

Niti mi, so rekli drugi, ki imamo vendar stalno plačo, se na noben način ne moremo z družino vred pošteno pre- življati. Povsod in v vsakem oziru vlada veliko pomanjkanje, kajti naša plača nam ne zadostuje več niti za najpotrebnejše. Naše gospodarje smo že večkrat prosili, da bi nam povišali naše plače, ali njihova ušesa gluha, njihova srca trda kot kamen. Ne upognejo se. Ne preostaja nam nič drugega kot da stopimo v štrajk, kajti ni je druge pomoči za nas siromake.

In res, nekega jutra, ko pridemo ob navadni uri na navadno jutranje zbirališče, pride tudi vedno točni delovodja delavce razdeliti in določiti vsakemu svoje mesto za za oni dan.

Takoj se mu predstavijo starejši de- lavci ter mu sporočijo splošno željo vseh navzočih, da se nihče ne dotakne dela,

Ako tako nesramno farbanje sloven- skega delavstva ni največja lumparija, ka- kor si jo le moremo misliti, potem ne vemo, kaj naj označimo s to besedo. Na eni strani zahtevati delavske knjige, češ sprejememo vas v delo, na drugi strani pa že imeti gotov sklep, da se prav ti delavci ne sprejmejo — no, vsak poštenjak mora reči, da to ni drugega kakor lum- parija. In šele tisti delavci, ki so imeli knjižice vložene že po celih 14 dni in so stradali in stradali, prepričani, da jim je delo zagotovljeno, saj jih je gospodar, uprava javnih skladišč, sprejela v delo, ko je obdržala njihove knjižice!

In zopet še ena lumparija! Pagni- nijeva lista je štela do petka, dne 11. t. m. v prvi skupini po odšteti regnikolih 106 d-lavcev, ki bivajo nad 4 leta v Trstu, v soboto dne 12. t. m. torej po 24 urah, pa je štela ta lista kar naenkrat 121 pristnih tržačanov?

Odkod to, kako to? Seveda, po ce- lem mestu so iskali takih ljudi, jemali so jih iz dobrih služb, od stalnega dela, samo da odžro kruh slovenskemu delavcu!

Za Pagninija ni bila torej lista za- ključena, Pagnini jo je smel izpreminjati vsak čas, kakor se mu je zblubilo zaključena je bila samo za slovenske delavce! In pred tem Pagninijem je uklonil svojo ponosno „internacio- ualno“ glavo princ H. henlohe. c. kr. namestnik v Trstu, tisti c. kr. namestnik, ki je na svojo čast in poštenje zago- tavljal slovensko delavstvo, da ostane pri tem, kar je rekel, da nikakor ne bo dopustil, da se upri- zarja gonja proti slovenskemu delavstvu, kije rekel c. k. dvornemu svetniku Minasu v obraz, da bodo odfrk- nile gotovo osebe iz proste luke, ako se ne bo delalo po njegovih intencijah!

Sedaj pač vemo, koga je mislil gosp. c. k. namestnik v onih gotovih osebah, sedaj vemo, da so te osebe pač — slo- vensko delavstvo, ki je zato, da bo gospod c. kr. namestnik imel svoj mir, odfrknilo iz proste luke.

Gospod c. kr. namestnik! Slovensko delavstvo je sedaj že drugič izkusilo, ko- liko se sme zanesti na Vaše visokorodne, prijazne, sladke besede, na Vašo tako pou- darjano „internacionalnost“, na Vaše ob- ljube in Vaša zagotovila!

Enkrat gre osel na led, v drugo ne več! Slovensko delavstvo ste speljali sedaj v drugič, odslej ga ne bode več! Slo- vensko delavstvo Vam ne verjame več!

Seveda pa se slovensko delavstvo stem nikakor ne odreka pravice zahtevati Vašega posredovanja. Vi ste prvi c. kr. uradnik v deželi, zato pa tudi prvi služab- nik ljudstva! Zato tudi morate biti ljud- stvu, tudi našemu delavstvu na razpolago

dokler ne ugoti gospodar njihovim toliko- krat opetovanim prošnjam.

Ko je sporočil delovodja te delavske zahteve gospodarju, prileti ta takoj ves razburjen ter vpraša, česa želimo in za- kaj ne gremo na delo. Tedaj mu starejši odgovore:

„Gospod, prišli smo sem, da delamo in nismo proti delu, ali vi gospod bi sami mogli uvideti, da smo tudi mi ljudje in da z dosedanjjo borno plačo nikakor ne moremo več pošteno živeti. Prosili smo vas že mnogokrat, toda vedno brez uspeha, zato vam pa sedaj skupno izjavljamo, da se ne povrnemo toliko časa na delo, do- kler ne ugodite našim zahtevam. To je naša zadnja beseda, in naj nam le otroci doma lakote ginejo in hšni gospodarji stanovanja odpovedujejo.“

Ali gospodarjevo srce se ni dalo omehčati. „Ako se hočete vrniti na delo, je prav, ako nočete, tudi dobro. Meni je sploh vse eno“ — je rekel ter jezno vrata pisarne zaloputnil za seboj.

PODLISTEK.

Boljša bodočnost.

Spisal Jakob Purkart.

Začuden ga vprašam, kaj pomeni ge- neralni štrajk.

Generalni štrajk pomenja to, da de- lavci celega mesta, vseh strok, dogovorjeni in združeni vsi hkratu in povsod opuste vsako delo. Zbirajo se na določenem kraju, kjer se skupno posvetujejo nadaljnjih korakih. Vzrok je največkrat, da delodajalci odrečejo povišanje plače, ki jo zahtevajo delavci radi naraščajoče dragine, ko siro- mašni delavec ni več kos premagovati vsakdanjih stroškov. So pa tudi drugi vzroki, radi katerih lahko nastane splošni štrajk. Štrajkajo pa lahko tudi le posa- mezne skupine radi svojih lokalnih razmer,

vselej in v vsakem slučaju. Ali se bo naše delavstvo posluževalo Vaše službe, je seveda njegova stvar, toda če se je bo posluževalo, se je bo tudi zato, da se bo tembolj prepričalo o Vaši neomajni „internacionalnosti“.

Pri tem pa naj nihče ne misli, tudi Vi, g. c. kr. namestnik, ne, da bo slovensko delavstvo prešlo tiho in mirno, kakor Vi želite, na dnevni red preko lumparij, ki so se dogajale zadnje čase žnjim! Slovensko delavstvo bo našlo pot obrambe svojih koristi proti vsakomur, in če je prav to tudi c. kr. namestnik, Njegova Presvetlost princ Hohenlohe!

.. ZVEZA ..

JUGOSLOVANSKIH ŽELEZNIČARJEV. Ne strankarstvo.

Po vsem njenem delovanju je vendar jasno razvideti, da „Zveza jugoslovanskih železničarjev“ stoji na popolnoma neutralnem stališču in ne zasleduje kakega strankarstva. Njeno stališče, da se je postavilo na narodno podlago, mora se vendar odobravati, ker drugače bi sploh ne bilo treba, da se je ustanovila.

Ustanovila pa se je na narodni podlagi, ker ima namen zastopati slovenske ali jugoslovanske železničarje, in ker ni bilo mogoče še nadalje prenašati ravnanja s slovenskimi železničarji s strani železničarske uprave.

Mednarodna ali socijaldemokratska organizacija je prvič stranka, drugič pa ne more braniti slovenskega železničarja, ako se mu godi krivica s strani Nemca, ker se postavi potem proti svojim članom Nemcem.

Imamo pa še eno organizacijo železničarjev, o katere delovanju pa ni bilo še kaj slišati, in to je „Prometna zveza“ ali nemški „Verkehrsbund“. Tudi ta organizacija je strankarska in pripada nemški krščansko-socijalni stranki.

Iz teh dejstev je razvidno, da bi nikdar ne bilo mogoče spraviti vsaj velike večine železničarjev pod eno organizacijo, ker vlada med njimi politično nasprotstvo.

K temu se pridruži še tretji del železničarjev, ki niso marali ne za eno, ne za drugo organizacijo in so stali izven vsake organizacije, kar pa gotovo ni v korist socijalnemu vprašanju železničarjev in to posebno ne v korist slovenskim ali jugoslovanskim železničarjem.

Treba je bilo torej najti poti in mesta, kjer bi se srečali lahko vsi slovenski in sploh jugoslovanski železničarji, ne da bi jim pri tem bilo treba žrtvovati svoje politično prepričanje.

In tako mesto se je našlo, in to v novi, lepo razvijajoči se organizaciji jugoslovanskih železničarjev in to je „Zveza jugoslovanskih železničarjev“.

Slovenski železničarji, ki so se lansko leto sešli, da preudarjajo o ustanovitvi nove organizacije slovenskih železničarjev, so po treznem preudarku prišli do prepričanja, da je splošna združitev vseh železničarjev mogoča le v strogo strokovni organizaciji in katera sestoji le iz slovenskih železničarjev, in to iz enostavnega razloga, ker tečejo vse proge tržškega ravnanja c. k. drž. železnice razen 18 km italijanske zemlje, izključno po slovenski in hrvaški zemlji, ravno tako pa tudi južna železnica od Trsta do Maribora in od Maribora do Beljaka ter tako tudi od Trsta do Kormina.

V teh krajih mora biti zaslužek prihranjen za Slovence, in ker je v zadnjem času opazovati, da dobiva v teh naših krajih pri železnici tuj element vedno več

Tega nismo nikakor pričakovali. Popolnoma osupnjeni smo ostali kakor pri bitih nekaj trenutkov, prebudil nas je šele povrnavši se delovodja ki nam je naznanil, da nas gospodar vse iz službe odslovi ter da vsi mi nimamo pri njemu pričakovati nikakega zaslužka.

Mislite si obup v delu osivelih mož. Nekateri se spuste v pravi jok. Zopet drugi, posebno mladeniči krčevito stiskajo žuljave svoje pesti ter groze s krutim maščevanjem še krutejšemu gospodarju.

In jaz siromak sem imel zopet eno izkušnjo več.

Skrbelo me je, kam naj se obrnem sedaj. Ostajalo mi ni drugega, kot da sem odšel zopet naprej v neznani svet.

Mnogo sveta sem potem prebredel, mnogo izkusil, in kamorkoli sem prišel, povsod se mi je vse pritoževalo o silno slabih časih, o neznošni draginji, katera nas povsod tako drži za vrat ter davi, da skoraj ni mogoče več živeti.

(Pride še.)

vpliva, da se Slovenci odzivajo in zapostavljajo slovenski železničarji, je bilo treba stopiti temu v bran. To nalogo si je stavila Z. J. Ž. Da se to pa tudi doseže, je treba združiti vse slovenske železničarje v močno armado, ki bo potem uspešno stavljal svoje zahteve in zasledovalaboljšanje razmer železničarjev.

Da pa je mogoče združiti vse slovenske železničarje v eno organizacijo, mora biti ta organizacija tako ustrojena, da stopi vsak slovenski železničar lahko pod njeno okrilje. In to je: ta organizacija mora biti nepolitična, biti mora strogo strokovna ki ne mara izpraševati svojih članov po njihovem političnem naziranju in jih tudi ne siliti ali jim vsiljevati kako politično naziranje.

Tudi se ne sme podati ob času političnih pojavov na politično polje in mora prepustiti svojim članom popolno svobodo voljo pri kakih volitvah.

V Z. J. Ž. so lahko združeni vsi slovenski železničarji, ker v organizaciji smemo biti le železničarji in nič drugega, in ako upošteva to pametno stališče vsak slovenski železničar, potem nam ne bode težko, združiti se polagoma v res močno armado jugoslovanskih železničarjev pod okriljem Z. J. Ž.

zjž— Čudno je strankarstvo. Agitacije, ki jih zasledujemo proti naši organizaciji Z. J. Ž., so jako različne in zelo podobne ugankam.

Tako je slišati, da socijal-demokratski železničarji agitirajo proti Z. J. Ž., češ da je klerikalna!

S strani „Prometne zveze“ zopet se sliši, da je Z. J. Ž. liberalna!

Kaj sledi iz tega?

Da je Z. J. Ž. strogo strokovna in se ne ozira ne na desno, ne na levo, ampak hodi svojo pravo pot z jasnim načelom, da smo železničarji in ne politiki, in prepušča politična vprašanja in politično delo političnim strankam. Z. J. Ž. bo prej ko slej zasledovala le težnje slovenskega železničarja, ki je tako potreben, da se v socialnem oziru poskrbi zanj. —

Pri c. kr. drž. železnici vedno lepše. Veliko kokodakanja, malo jajec, pravi star pregovor, in tako se je tudi nam železničarjem godilo dozdaj. Že pred dvema leti so nam pravili naši socijaldemokratski voditelji o zvišanju delavskih plač, katerih še dozdaj ni. Pač pa smo mesto tega dobili v dar podaljšan delavni čas za pol ure na dan na novi progi in sicer od 12 t. m. Namesto 10 ur, moramo delati sedaj 10 ur in pol. Ali so nam k temu pripomagali morda tisti 3 milijoni?

Pri vsem tem pa moramo vendar prašati c. kr. ravnatelja državnih železnic, ali on dela to nalašč, da stem hoče razdražiti železničarje, ali je res tako nečloveška duša, da hoče napraviti novodobne sužnje? Naj primerja svoje nečloveško ravnanje v zadevi razmerja naših plač s plačami drugih delavcev, ki imajo vrhu tega še krajši delavni čas!

Večinoma so v krajih po deželi odmerjene dnevne plače železniškim delavcem na K 2.40, medtem ko dobiva že navadni kmetski delavec na dan K 3 in petkrat jesti pa še kapljico pijače, dela pa 10 ur. Pri železnici pa delaj od 4. ure zjutraj do 7. ure zvečer in dobiš milostljivo plačanih K 2.40 na dan. Med delom pa ti je strogo prepovedano mirno pojesti kak kosček suhega kruha, in ako ga imaš slučajno seboj, ga moraš povžiti skrivaj, kakor bi ga bil ukradel. Privoščili bi našim visokim gospodom, da vzamejo v roke kramp in se-pri tem skusijo tudi postiti.

Rokodelci imajo pri privatnih podjetjih na dan 4—5 K, pri železnici K 2.40 do 3 K.

Naj nam ti visoki gospodje, ki nam določujejo tako blagohotno plače in delavni čas, tudi dajo navodilo, kako naj se s tako plačo na dan izhaja, posebno če je družina kakih 5 glav, ki pa mora plačati seveda tudi stanovanje? Najnavadnejša živila, t. j. koruzna moka stane danes kilo že 26 st., kruh 52 st. svež špeh K 1.80 —1.90. Kako naj seživi, to je uganka, ki jo more rešiti le tisti, ki se nahaja v takem položaju. Naj se računi pri družini 5 glav stanovanje in obleka, koliko ostane potem za življenje?

Lahko bi se nam predbacivalo, zakaj se ženimo? Kadar se ne bodejo drugi, se tudi mi ne bomo, in sicer se mora pa priznati, da tudi za domovino damo le mi material, kajti vojaki so le kmetski in delavski sinovi.

Da se pa tudi nam obrne enkrat na bolje, je pa treba okleniti se pošteno or-

ganizacije, ki ne goji strankarstva, ampak ima prod očmi le koristi železničarjev, in tako organizacijo imamo na razpolago, radi tega oklenimo se vsi in čim najtesneje Z. J. Ž. Stavimo v njo vse naše upanje, da nam pripomore zopet do prejšnjega delavnega časa. Živila Z. J. Ž., ki ima za nas srce in ki je nas rešila tud nesramnega narodnega izdajstva.

Želez. delavec.

zjž— **Smrtna kosa.** Zopet se je pojavila bela smrt nad člani Z. J. Ž. V najlepši dobi svojega življenja je moral zapustiti nas dne 12/3 t. l. naš dični član Makuc, podružnica Gorica. Pogreba se je udeležilo mnogo tovarišev železničarjev in podružnica Gorica Z. J. Ž. je položila svojemu zvestemu članu na krsto lep venec. Budi mu zemljica lahka!

zjž— **Vesela resnica.** „Zemska jednota zfrizencu drah“ (Deželna zveza železniških uslužbencev) v Pragi ima svoj lastni dom. Na najlepšem prostoru zlate Prage in to na Vaclavskem trgu je kupila „Zemska jednota“ hišo št. 793 za kupno svoto 620.000.— K. Tu se vidi, kaj pomore združenje narodnih železničarjev. „Zemska jednota“ šteje danes čez 25000 članov.

Pri tem gojimo prav tiho nado, da bi tudi Z. J. Ž. prišla enkrat v prijeten položaj nabaviti si vsaj majhen društveni dom. Upamo, da storijo tudi slovenski železničarji svojo dolžnost in pristopijo vsi k Z. J. Ž.

zjž— **Bavarske državne železnice.** Z gospodarskega stališča se mora šteti za bavarske državne železnice leto 1908 za najbolj suho. Dohodki so znašali 219.7 milijonov mark, stroški pa 161.1 milijonov mark. Torej je vendar še preostanka 58.6 milj. mark.

V Avstriji pa, kjer kupčija vedno bolj raste, pa raste tudi deficit ali primanjkljaj pri državnih železnicah. Leta 1908 je bilo primanjkljaja 78 milijonov kron in bode ta primanjkljaj zrastel za leto 1909 na 109 milijonov kron.

Avstrijske državne železnice imajo nekaj čez 18.000 km dolgoti, bavarske drž. železnice pa le 6744 km. Čim večja dolgot mreže, tem lažje je voditi dobro gospodarstvo.

Razun tega pa so bavarske državne železnice tudi regulirale svojim uslužbencem plače, in sicer tako ugodno, da kaj takega uslužbenec c. kr. avstr. državnih železnic niti sanjati ne more.

Bavarske drž. železnice zaslužijo pri dobro plačanem osebju in le 6744 km dolgoti več, kakor avstrijske drž. železnice pri gladujočem osebju in 1800 km dolgoti.

Vzrok temu naj bi gospodje na Dunaju malo študirali, prišli bi morda potem do ugodnega rezultata.

V teku 10 let smo mi doživeli 4 kratno reguliranje ali popravljanje plač in še danes osebje drž. železnic ne ve, katera od teh 4 regulacij je najslabša!

Bavarske drž. železnice so (med tem le enkrat, ampak temeljito in zadostno zvišale uslužbencem plače. Tako je imel na primer prožni mojster, postajni mojster in drugi enakih kategorij pred regulacijo začetno plačo 1500 mark (1800 K) po regulaciji pa 2250 mark, (2700 K), kar pomeni priboljška letnih 750 mark (900 kron).

Od takega poboljška se res more reči, da je zadosten.

Kakor je iz povedanega razvidno, imamo mi pri avstrijskih železnicah sicer manjše plače, zato pa več dela. Naj si vzame c. kr. železniško ministrstvo za vzorec malo bavarsko državo.

zjž— **Shodi Z. J. Ž.** V soboto, na praznik sv. Jožefa, dne 19. t. m., se vrši „Ustanovni shod podružnice Kranj“ Z. J. Ž. in sicer ob 5. uri popoldne v Kranju v gostilni Rant pri kolodvoru.

Dne 20. t. m. se vrši shod Z. J. Ž. v Kanalu ob 4. uri in pol popoldne. Dnevni red: Razmere delavcev pri c. kr. drž. železnici.

zjž— **Članom Z. J. Ž.** Priporočamo našim članom za nakupovanje svojih gospodarskih potrebščin konsumne zadruga N. D. O. v ulici Boscho št. 17 in ulici Miramar št. 9.

Priporočamo svojim članom nadalje zadrugo gostilno N. D. O. na vogalu ul. Ghega in Carradori blizu južnega kolodvora.

zjž— **Članom Z. J. Ž.** Naznanjamo članom, da dobijo proti izkazu svoje „izkaznice“ pri slugi N. D. O. v ulici Lavatovo št. 1 znizane vstopnice v slovensko gledališče.

Gnjavitelji domačih radnika.

Krapanj, 14. III. 1910.

Ima več četrta mjeseca, da se radništvo ugljenika u Krapnju nalazi u velikoj uzrujanosti radi postupka uprave, za koji ne nalazimo izraza, da ga okrstimo.

Uzrujanost dnevno raste, a uzrok joj je neprestani novi odpusti domačih radnika. Do danas je otpušteno 25 kopača i 31 vozač, i to ne posvema, već su isti stavljeni na dopust. Uzrok otpusta je po izjavi uprave nestašica rada, dočim kako se sigurno znade, jest namjera uprave, da dovede strano radništvo i da istim zamjeni domaće.

Da se prosudi skandaloznost načina, kojim se uprava služi u otpustu radnika, od kojih nekoji rade u ugljeniku već 34 godine, navesti ćemo, kakvim se je makinacijama ista poslužila, da domaće radništvo liši kruha.

Kako svuda, tako i u našem su ugljeniku zaposleni kao vozači skoro izključivo mladići. Isti su kroz svoje radno vrijeme izvažali 11—12 vagona. Da nadje uzroka, kako da može radnike otpuštati, uprava je našla kao vozače neke, kojima je ispod ruke jedan gospodin, upravi veoma blizu, davao do 5 kruna dnevne nagrade, i ti su se kroz nekoliko dana trudili i izvažali do 16 vagona. Uslijed toga je uprava zahtjevala, da i drugi vozači izvažaju 16 vagona. Kad isti njesu mogli toliku količinu odvesti, bili su otpušteni. Poradi toga otpustili su i dotične kopače, jer da navodno nema vozača i da nema rada.

Takav se postupak ne da upravo okrstiti. A što je još gore. Radnici njesu otpušteni za uvijek niti umirovljeni, već poslani „na dopust“. Da se shvati poteškoća položaja, u kojem se nalaze otpušteni radnici, spomenuti ćemo, da po starijem statutu radnik, koji se nalazi na dopustu, može biti svaki čas opet pozvan na rad, i ne prijavi li se sutra dan, pošto je obaviješten kući, to biva definitivno otpušten i izgubi svako pravo na penziju i otpustninu. Uslijed toga radnici su stavljeni u grozan položaj, koji je neodrživ. Jer ili moraju skapati od glada, budući, dok su na dopustu, ne dobivaju nikakovu plaću, ili pak tražiti drugdje zarade, a tad izgubiti sva prava, koja su si stekli 20. i 30 godišnjim radom u ugljeniku. A rekbi, da uprava ugljenika ide baš za tim, da iza kako je radnike izcrpila posvema i učinila nesposobnim za ikoli rad, da ih onda baci na put bez ikakva uzroka i bez ikakve potpore.

Radnici pako traže, da ih se pregleda i da ih se uzme na rad, ako su za taj sposobni, ako pako njesu, tad neka ih se stavi u mirovinu ili odpusti posvema. Jer stanje, u kojem se nalaze, je neodrživo, a k tome ne znadu, dokle će trajati.

Da je naša tvrdnja, da uprava poduzeca ide za namještenjem tudjeg radništva, po tom za oštećenjem domaće, može se i odatle zaključivati, što je ista nedavno sagradila na Strmcu 6 kuća sa 48 stanova. Takvi pak stanovi njesu za domaće radništvo, već za tudjince.

A i postupak nadglednika, osobito Bergführera, koji neprestano psuje domaće radništvo, veleći, da nije za ništa, to potvrđuje.

Iznosimo ovo z naših strana glas za-puštenih i zaboravljenih, da se zna, kako nas odasvuda biju. Naši pako „crveni“, koji pušu u isti rog sa taljanskom gospodom občine Labina, a neupućenim daju razumjeti, da su „jugoslaveni“, to takvi jugoslaveni, da njihov vodja Bucich odgaja sina u taljanskoj gimnaziji u Pazinu, a drugi kaponja, koji nas svojim prisustvom često usrećuje, je namješten kod općine pulske i bio je odgovorni urednik taljanske socialističke novine, poznati „Gelcich“, njima je deveta briga radništvo, oni se brinu, kako će kupovati za sebe kuće i sjajno živjeti, a za radništvo, za njih k. žu, neka se brine Luginja. — O tome drugi put. —

Javna skupština N. R. O. U subotu, dne 19. o. m., u 7 sati večer bit će u velikoj dvorani „Narodnog Doma“ javna skupština sa slijedećim dnevnim redom: 1. Pitanje stanova i odgovor na podnesenu predstavku „Narodnog radništva“. 2. Povreda hrvatskog jezika u okružnoj bolesničkoj blagajni. 3. Radnici kot Bauamta i privatni građevni poduzetnici. Radnici! Radi se o pitanjima Vašeg životnog interesa, koji traže žurno riješenje i obranu Vaših ugroženih

prava. Drugovi! Pohrlite mogobrojno na skupštino, da podignete Vaš glas protiv postopka internacionalnih socialdemokrata, koji krše Vaša narodna prava i hoče da Vas liše mo- gučnosti zarade. Narodni radnici na skupštino!

DOMAČE VESTI.

d— **Proti N. D. O.** so začeli rovatiti nekateri Neuholdovi priganjači v ške denjskih plavžih. Zgodilo se je, da je nekdo rekel nekemu našemu članu, da naj izstopi iz N. D. O., kajti sicer se bo že našel kak vzrok, da ga odpuste iz službe. Ne svetujemo tem priganjačem, da bi poskusili kaj takega, kajti povemo jim, da se potem uresniči stari pregovor: Kdor seje veter, bo žel vihar!

d— **Nesramno farbanje javnosti.** To, kar uganjajo Pagninjanci in ona čitutska cunja s trga Goldoni, je pač že prešlo vse meje. Le čudimo se italijan- skemu tržaškemu občinstvu, da se pusti tako nesramno farbat. Odposlanci Pagni- njancev so pretakali kar cele škafe solza pred namestnikom in to same — lakote, „società operaia“ krmi kar na stotine re- ževez italijanskih delavcev iz nove proste luke, ker nimajo kaj jesti, ker so jim ti prokleti slovenski privandanci odžrli kruh, kar čudimo se, da ne začenjajo z javnimi zbirkami. Ali seveda, denar gre tudi naj- zagrizenejšim italianissimom nerad izpod palca. Toda farbanje! Tisti ljudje, ki lakote jokajo, tisti ljudje, ki se dajo krmiti na javne stroške, imajo v stari luki — stalen zaslužek in prihajajo v novo luko le zato, da ne bi brezposelni slov. delavci dobili kruha. To je višek nesramnosti in tako nesramno farbanje javnosti, katere je zm- ožen le človek, ki je izgubil že vs čut do- stojnosti, le Piccolov čifut. Fej, tri- krat fejj!

d **Na naslov c. kr. poštne uprave** Ne vemo, kako to, da se v zadnjem času tako silno množe pritožbe naših članov zaradi nerednega dostavljanja „Narodnega Delavca“, oziroma tudi drugih društvenih dopisov. „Narodni Delavec“, izhaja v pe- tek zvečer in je tudi v petek zvečer od- dan na pošto. Vsak član bi ga moral torej redno dobiti v soboto, a dobivajo ga komaj v sredo, ali četrtek! Tu pač naha vsaka šala, in kakor hitro se ponove take pritožbe, stopimo do ravnateljstva, da se krivcem potem temeljito pojasni, kako je treba opravljati uradne posle. In s pismi je ravno tako. V soboto oddanega pisma v torek še ni dobil naslovljenec v roko dasiravno je bil naslov natančen. Or- ganizacija ga pa tudi ni dobila nazaj, da- siravno je bilo pismo v zavetku z naslovom organizacije. Torej red, sicer nastopimo z vso brezobzirnostjo!

d— **Dva čedna bratca** sta „Piccolo“ in „Lavoratore“. Sicer sta si vedno v la- neh, a ko gre za boj proti Slovincem, se hitro najdeta. Tako tudi sedaj v zadevi delavskih razmer v novi prosti luki. „La- voratore“ sicer tolče po Italijanih, Pagni- njancih, češ da so šovinisti, ali obenem zahteval, da se zbrisejo vsi Slovenci z liste delavcev v novi prosti luki. Je pač vse en vrag, ali zasadi komu nož skozi prsi v srce, ali pa skozi hrbet, mrtev je dotičnik na vsak način. In to namerava eden in drugi teh čednih bratcev napram nam slo- venskim delavcem. Povemo pa naravnost, da nam je ljubi odkrit nasprotnik, ki nas napada od spred, kakor pa potuhnjeneč, ki napada zahrbtno, iz zasede. Obenem pa povemo tudi, da se malo zmenimo za

„Piccolove“ tirade, še manj pa za „La- voratorejeve“ zahrbtne mahinacije; mi bomo šli brezobzirno naprej, pa naj je to Pic- colovim čifutom in njihovim Pagninjanskim trobilom ter „Lavoratorjem“ brezdomo- vincem prav ali ne!

d— **Žalostno, ali resnično!** Kakor čujemo od več strani, je neko tržaško špe- dijsko podjetje, ki je svoj čas delalo ob svoji ustanovitvi velikansko reklamo s svojo narodnostjo, glede te narodnost začelo ka- zati neka čudno kosmato vest. Ne samo da pošilja priznane slovenskim strankam po- polnoma italijanske račune, je stvar celo taka, da ima uslužbenca, ki nimajo niti pojma o slovenskem jeziku. Žalostno, da v času, ko slovensko delavstvo bije tako silen, težak boj za svoj obstanek za drob- tinico kruha, „narodna“ podjetja stem, da uslužbujejo tujerodce, jemljejo Slovincem kruh na slovenskem ozemlju. Žalostno ali resnično!

d— **Strahopetci**, to so, in nič dru- gega, te naše blaže e ovčice, ki capljajo čez drn in strn za svojim novim pastirčkom Pagninijem. Kdor je mož, ne pa baba, pove vsaj odkrito, kaj je brez strahu, a ta strahopetna svojat s Pagninijem vred se ne upa pokazati v pravi luči. „Mi smo „triestini“, tako kriče na vse grlo in se ne upajo povedati, da so — Italijani! Poveretti taki triestini! Nanešeni so sku- paj iz vseh vetrov: Istre, Dalmacije, Fur- lanije in Krasa, in celo od tam iz blažene Italije. Marsikomu gleda cikorka iz vseh lukenj. E, pa to še ni vse! Saj se nai- dejo med njimi ljudje, ki na svojih hlačah nosijo še številke — koprške je t- nišnice, ki so seveda navajeni na hrano na javne stroške. So med njimi ljudje, ki so prišli naravnost iz jetnišnice na listo delavcev v novi prosti luki. No, take „triestine“ prav radi privoščimo g. Pa- gniniju. Naj jih le ima, žnjimi bo gotovo sijajno rešil italijansko čast Trsta!

d— **Izgubili smo vero.** Na vse to, kar se je zadnje čase zgodilo s slovenskim delavstvom v Trstu, pač ne moremo dru- zega reči, kakor: **Izgubili smo vero, izgu- bili smo zaupanje do tistih državnih fak- torjev** ki so sodelovali pri celi tej gonji proti slovenskemu delavstvu. Na drugem mestu smo že dovolj jamo utemeljilo to, a da bo utemeljitev še tem temeljitejša, evo še novega vzroka. Na podlagi dopisa c. kr. dvornega svetnika in ravnatelja c. k. javnih skladišč, Minas, datiranega z dnem 12. t. m., strokovnemu tajništvu N. D. O. pa dostavljenega dne 14. t. m., s katerim je c. kr. dvorni svetnik Minas naznanil, da je lista delavcev za novo prosto luko **zaključena** bi človek res mislil, da je ta lista zaključena. Mislili smo, da je tako, dasiravno bi že bili imeli dovolj povoda, da Minasu ne verjamemo prav nič. In res! Naš strokovni tajnik je vpogledal v listo v ponedeljek, dne 14. t. m., vpriči inšpektorja Polacca in na- šel vpisanih 127 delavcev. Med zapisnikom delavcev in datumom (Trst, 12. marca 1910) je bilo komaj za prst prostora. V torek, dne 15. t. m., je naš strokovni bil zopet pri upravi javnih skladišč, da prepise listo, in je našel v onem za prst širokem prostoru v listo vrinjena še štiri nova imena. Tako je torej c. k. dvorni svetnik Minas dne 12. t. m. poročal strokovnemu taj- ništvu, ako je bilo to nevedoma — ne- resnico, če pa je bilo vedoma, pa — laž! Ali moremo potem še verjeti upravi c. kr. javnih skladišč? — Ne!

d **Slovensko delavstvo v Trstu in okolici** bo imelo v nedeljo prvikrat pri- liko, da se udeleži prireditve, ki nudi ude- ležnikom res izreden užitek. Na drugem mestu priobčujemo spored **I. ljudskega koncerta**, ki ga priredi N. D. O. v nedeljo dne 20. t. m. zvečer v Narodnem domu v Trstu. Začetek je točno ob 8 uri. S tem

koncertom stopi N. D. O. prvikrat zopet na novo polje svojega delovanja, da poda najširšim slojem priliko izobrazbe na glas- benem polju. Upamo, da bo to prizade- vanje N. D. O. našlo umevanja med vsem slov. občinstvom v Trstu in okolici, in smo uverjeni, da bo v nedeljo dvorana Narodnega doma napolnjena do zadnjega prostora. To pa tembolj, ker so cene tako nizke, da je prireditel pristopna prav vsa- komur. Na svidenje torej v nedeljo na I. ljudskem koncertu!

d— **„Nar. del. organizacija“ v Trstu** priredi v nedeljo dne 20. marca v gled. dvorani „Nar. doma“ v Trstu I. ljudski koncert. Pri koncertu sodelujejo: virtuozi na violončelu g. Josip Stano. Pevsko in glasb. društvo v Trstu (podruž- nica „Glasb. Matice“) in g. dr. Sink t-nor. — Zbornim petjem ravna: g. K. Mahkota. Spored: 1. A. Nedved: „Popotnikova pesem“, moški zbor s tenorskim samo- spevom in četverosplovom. 2. Saint-Saens: Koncert a mol za violončelo in glasovir. 3. Narodne-Hubad: a) „Je pa davi slan'ca pala...“, b) „Ljub'ca povej, po- vej...“, c) „Škrjanček poje, žvrgoli...“, mešani zbori. 4. Maks Bruch: „Hol Nidrei“, studij za violončelo s spremlje- vanjem glasovirja. 5. a) Dr. B. Ipavic: „Če na poljane rosa pade...“, b) R. Schumann: „Grenadirj“, balada, samo- spevi za tenor s spremljevanjem glasovirja. 6. a) A. Oršič: „Kroz suton...“, b) A. Oršič: „Sjećanje“, c) D. Popper: „Ta- rantella“, za violončelo s spremlj. glasovirja. 7. A. Foerster: „Povejte ve plani- ne...“, moški zbor. Med izvajanjem posa- meznih točk je vstop v dvorano prepove- dan in dovoljen le v presledkih. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Cene: Sedeži v pritličju: od I.—IV. vrste K 2.—, od V. —IX. K 1.70, od X.—XV. K 1.20. Lože a K 10.—. Stojišče v pritličju K —70. Sedeži na galeriji K 1.20. Vstopnina na galer. in v lože K —50. Predprodaja vstopnic je pri vratarici „Nar. doma“ in v uradu N. D. O. ul. Lavatoio 1, I. nad. Istotam se dobi tiskani spored po 20 st.

Slovenski delavci! Prihodnjo nedeljo dne 20. marca t. l. ob 10, uri dopoldan priredi odsek za ljud- ska predavanja v gledališni dvorani „Narodnega doma“ v Trstu, preda- vanje. Predaval bo dr. Jos. Man- dić o predmetu: „Temeljni pogoji narodnega gospodarstva“. — Vabimo Vas, da pridete vsi na to preda- vanje!

d— **Naše gledališče.** Danes v pe- tek, dne 18. t. m., se ponovi v našem gledališču Anzenbergerjev igrokaz „Samska domačija“. Začetek ob 8. ur, cene na- vadne.

d— **Gostovanje v Lokvi in Ajdov- ščini.** V nedeljo, dne 20. t. m., gostuje tržaško slov. gledališče v Ajdovščini. — Uprizori se „Samska domačija“. — V soboto, dne 19. t. m., pa gostuje naše gledališče v Lokvi, kjer se uprizori burka „Moč uniforme“. Opozarjamo člane N. D. O. in Z. J. Ž. na te dve prireditvi z željo, da se ju udeleže v čim najobilnejšem številu.

Organizacijske zadeve.

o— **Društveni sestanek N. D. O v Trstu** se vrši v torek, dne 22. t. m. ob 8. zvečer v društvenih prostorih ul. Lavatoio 1. Dnevni red: Pročilo o stanju podpornega zaklada.

o— **Seja odbora skupine N. D. O. „Lloyd“** se vrši danes zvečer točno ob 8. zvečer v društvenih prostorih pri sv. Jakobu.

Strokovni tajnik.

o— **Občni zbor N. D. O. v Gorici** se vrši v soboto dne 19. t. m. ob 2½, popoldne, ker se zaradi gotovih zaprek ni mogel vršiti preteklo nedeljo.

o— **Seja odbora skupine N. D. O. „sv. Marko“** se vrši namesto dne 19. t. m. (praznik) šele v torek dne 22. t. m., točno ob 7. in pol v društvenih pro- storih pri sv. Jakobu.

Iz Pule.

p— **Neurednosti u arsenalu.** U arsenalu c. i k. mornarice dogadjaju se stvari, koje su drugdje nemoguće. Tako ima jedan „bauführer“ kod „Schiffbaudi- rekcije“, koji je dao kući prenijeti razna orudja, te čini, da arsenalni radnici pošlje žvižduka idu kod njega raditi. Jeli to moguće? Preporučamo upravi arsenalu, da malo istraži stvar.

p— **Glavna skupština N. R. O.** Godišnja glavna skupština N. R. O. obdr- žavati će se na Uskrs dne 27. o. m. u 9½ pr. podne u velikoj dvorani „Nar. Doma“. Preporučamo svim članovima, da na istu dodju i druge upozore.

DOPISI.

dp— **Iz Zagorja ob Savi.** Dne 13, t. m. je sklicala N. D. O. v Ljubljani javen društven shod v Zagorju ob Savi, ki je bilo do zadnjega časa izključna do- mena Čobalova. Na ta shod je prišel na povabilo rade volje tov. dr. Mandić iz Trata. Ob treh pop., ko se je pričel shod, je bila prostrana dvorana „Sokolskega Doma“ napolnjena, na levi so se zbrali socijalni demokratje, med njimi največ znanih razgrajčev, steklarjev, a na desni naši somišljeniki. Med njimi smo opazili mnogo takih, ki so doslej slepo drli za Čobalom, a so ga, nezadovoljni z njegovim protinarodnim delovanjem, zapustili in se oklenili N. D. O. Omenimo naj še, da je ljubljanska socijalna demokracija poslala na ta shod znanega agitatorja Berdajsa, jako klaverno osebo, ki je blamažo soci- jalnih demokratov le še povečal. Dnevni red je obstojal iz treh točk.

Tov. J u v a n, predsednik ljubljanske N. D. O. otvori shod, pozdravi zborovalce ter hoče podliti besedo prvemu govorniku, tov. dr. Mandiću. Tu se pa oglasi Čobal in zahteva, sklicevaje se na notico v „Slov. Narodu“, da je to javen shod —

KUPUJTE VSI

Kolinsko kavino primes!

— Pekarna i sladšičarna —
Josip Pahor - Trst
ulica Madonnina št. 39.

ima na razpolago slav. občinstva 3-krat na dan svež kruh lastnega izdelka, vsakovrstno moko, raznovrstne sladšice in izdeluje najboljše biš- kote. — Sprejema naročila za torte, pince, potice itd., ter postrže na dom. Telefon št. 1190

Zadružna gostilna članov N. D. O.

TRST, vogal ul. Ghega-Carradori.
(Blizu južnega kolodvora.)

Toči izvrstno istrsko, vipavsko in dalmatinsko vino (opolo) ter kraški teran. Pivo budjejeviško. Kuhinja domača. Priporočamo tovarišem čla- nom in cenjenemu občinstvu.

Delniška glavnica:
K 15.000.000.

Telefon 19-95.

OSREDNJA BANKA

ČEŠKIH HRANILNIC

Vlog okoli:

K 100.000.000

Naslov za brz.: SPOROBA NKA

Podružnica v Trstu — Piazza del Ponterosso 3.

4%

vloge na knjižice.

MENJALNICA. — BANČNO TRGOVANJE VSEH VRST. — Centrala denarnih

zavodov avstro-ogrskih. — Izdaja sirotinsko-varne 4% bančne obligacije.

Premijene vloge

4 3/4 %

Konsumna zadruga N. D. O.

Prodajalne: ulica Bosco 17.

Telefon: št. 23-21.

II. ul. Miramare

III. v Škednju.

Čisti dobiček tega Vašega prvega go-
spodarskega podjetja je namenjen le
Vam in Vaši sveti stvari!

plakatov merda mali Čobal ni videl, kjer se je lahko čitalo, da je društven javen shod — volitev predsedstva in pristo besedo vsakemu govorniku. Tov. Juvan ne more ugoditi prvi zahtevi, pač pa obljubi, da dobi po vsakem govoru dnevnega reda vsakdo pristo besedo. Kot prvi prične govoriti tov. dr. Mandić. Frenetičen aplavz, ki kar neče pojenjati, pozdravi tega odločnega in prvega narodnega in socialnega bojovníka. In njegov govor! Kot udarci s kladivom so padale njegove besede na glavo socialnim demokratom! Poslušalci so strmeli, kajti dosedaj še niso slišali takega in tako navdušenega govornika. Celo socialni demokratje, ki so sicer prišli le z namenom, da bodo shod razbili, so z napetostjo sledili izvajanjem tov. dr. Mandića. Ta najprej pozdravi zborovalce v imenu tržaške N. D. O. Potem prične temeljito obdelavati delovanje socialne demokracije, ki zlasti v narodnem vprašanju ni samo indiferentna, temveč niti s prstom ne gane, da bi se odpravile krivice, ki se gode slovenskemu narodu. Potem opisuje tržaške razmere pred nastopom N. D. O. Slovenski delavec ni imel nikake pravice, kajti socialni demokratje mu niso hoteli pomagati, boječ se zamera pri Italijanih. Socialnim demokratom je glavno načelo to, da si član pri njih in plačuješ doneske. Kaj ko bi prišli v Zagorje neenkrat tuji delavci in bi izpodrinili domačine, ali bi bili mi s tem zadovoljni? Socialni demokratje že, a mi ne. Na domačih tleh mora biti domačin gospodar in si tam služiti kruh, in če ga imajo domačini dovolj, tedaj pridejo ponj tudi lahko tuji. Potem omenja progo Jesenice—Trst, kjer so nastavljeni sami tuji nemški uslužbenci. N. D. O. je proti temu krivičnemu zapostavljanju Slovencev na njih domačih tleh protestirala in je isto zahtevala tudi od socialnih demokratov, ako so res zato, da se bojujejo proti krivici. A ti so rekli: „Kaj bodo pa rekli Nemci, ako mi tukaj nastopimo? Mi se jim zamerimo in v stranki nastane razdor.“ In trpeli so dalje krivico. Socialni demokratje pa tudi le vedno negirajo vse, kar je. Če pa jih vprašate, kda bodo dosegli, da se bo po njih izjavah cedil med in mleko, pa pravijo: „Ne vemo, hočemo le, da smo mi močni.“ Socialni demokratje pa tudi naravnost farbajo, pretiravajo. Nekoč je tolpa sodrugov kričala v Trstu po ulicah: „Doli s kapitalom“. Ko jih pa policijski komisar vpraša, zakaj tako kriče, pa pravijo: „Pittoni nam je rekel, da bo kruh, če protestiramo, namesto po 28 stot., po 14 stotink; zato pa sedaj tako kričimo.“ Nam se smilijo taki zapeljanci. Dalje omenja dunajski socialno demokratski program, ki obstoji iz maksimalnega in minimalnega dela. V prvem se zahteva odstranitev družb, kapitala, delodajalcev itd., v drugem pa zboljšanje plač, znižanje delavnega časa, zavarovanje proti boleznim in za starost in zboljšanje položaja. Ali ni naš program tudi temu enak? In dosegli smo tudi že uspeha. Omenja Ajdovščino, kjer smo dosegli naravnost lepe uspehe, pred par dnevi pa v Trstu v prosti luki 10% povišanje plače. A poleg tega smo tudi Slovenci. Gorje Slovincem, ako bomo vsi internacionalni! Ne moremo biti samo bojovníki za želoce, ampak tudi za narod. Dalje temeljito ovrže očitjanje, da je N. D. O. privesek raznih strank. N. D. O. je strokovna, narodna organizacija. Ne obstojamo še dolgo časa, a naše vrste se množe. In kmalu se bomo združili s češkimi in poljskimi narodnimi delavci in

takrat nas bo nad 120.000 zbranih v močno armado, ki bomo, če ne z lepa, pa tudi s silo, dosegli, da pridejo slovanski delavci v Avstriji tudi do svojih pravic. Pod modro zastavo N. D. O. se bomo združili vsi narodni delavci.

Nekako do polovice govora so bili sociji mirni; Čobal se je tiščal v kotu in delal beležke. Ko pa vidi, da poslušajo njegovi sodrugi preveč napeto in mirno izvajanje tov. dr. Mandića, tedaj stopi nekoliko bližje, da so ga sodrugi videli. In to je pomagalo toliko, da so pričeli sodrugi, predvsem steklarji, s svojim krikom motiti nadaljnje besede govornika. Krik še poveča neko neumestno umešanje Berdajsa v govor tov. dr. Mandića, ki ga je pa slednji tako imenitno zavrnil, da je odšel Berdajs z dolgim nosom in utihnil.

Po govoru tov. dr. Mandića je pričel „govoriti“ Čobal, bolje rečeno otrobe vezati. Kajti kdor je pričakoval od njega kake pametne in stvarne besede, se je bridko varal. Kvasil je celo uro o vsem mogočem, le o predmetu ne. Končno mu je moral tov. Juvan odvzeti besedo. In to je bila voda na Čobalov mlin. Videli je pač, da je težko, ako hoče biti zaba — vol. Zato je šel potem, ko se mu je odvzela beseda, med svoje zveste sodruge steklarje in jim zabičil, da ne smejo pustiti nikomur govoriti. In res so slednji, navajeni edino le na surovosti, prepričani nadaljevanje shoda s svojim buronskim krikom in celo s hajljanjem. Shod se je moral zaključiti, ne da bi pričla nadaljnja dva govornika do besede.

Ta shod za nas ni poraz, ampak zmaga. Pokazala se je pri tem bridka resnica, da se tla Čobalu majojo in da ima za seboj le še steklarje, ki so rodni češki Nemci. Premogariji ga zapuščajo in predvsem obsojajo nastop Čobala in steklarjev na nedeljskem shodu. Prepričani smo, da se bo tudi Zagorje predramilo in stopilo v N. D. O., kjer je še naš edini spas. Seveda pridemo v kratkem zopet s shodom v Zagorje, na kar že danes opozarjamo.

Iz delavskega sveta.

ds. — Nesreča na železnici se je pripetila dne 8. t. m. na postaji Trbovlje. Trčila sta skupaj dva železniška stroja. Ranjene so bile 3 osebe izmed uslužbencev.

ds. — Utopljenca so potegnili iz vode Medije v Podkraju občina Aržiše pri Zagorju ob Savi dne 12. t. m. pri gostilni gosp. Zupina. Utopljenec je bil baje v gornji del telesa gol, le zapetniki srajce so se mu še poznali. Pozneje se je izvedelo, da je utopljenec Anton Kropivšek, star 64 let, rojen v Spitaliču, umirovljen rudniški premogar. Pogrešali so ga že od dne 28. svečana t. l., ker je tega dne šel po svojo pokojnino. Istega dne je popival v Podkraju v neki gostilni ter domov grede ponesrečil.

Odgovorni urednik: ŠTEFAN KOS.
Lastnica in izdajateljica: NARODNA DELAVSKA ORGANIZACIJA v Trstu.
Tiska: TISKARNA „EDINOST“ v Trstu

Na novo urejena

: Pekarna Karol Trošt :

TRST, - Campo S. Giacomo št. 20. - TRST
(nasproti cerkve sv. Jakoba)

Za velikonočne praznike se priporoča slav. Občinstvu za pečiva v pekarni sami ima na željo vsakovrstnih potic, pince torte itd.

Članom N. D. O. pozor!

Poslužite se vsi ur in zlatanine

v ulici del Rivo 26

Velika zaloga žepnih in stenskih ur ter vsakovrstne zlatanine. Izvršuje vsako popravo, ter jamči za 2 leti.

Članom N. D. O. so znižane cene.

udani **Alojz Povh, urar.**

Zaloga likerjev v sodčkih in butiljkah

Jakob Perharc

TRST — Via delle Acque — TRST

Veliki izbor vsakovrstnih najkvalitetnejših in starih vin v butiljkah. Postrežba točna. Cene zmerne. Se priporoča svojim rojakom za naročbe bodisi na debelo ali na drobno za razne slavnosti, poroke, krste, družinska pogoščenja itd. Za poletni čas se priporoča malinovec in tamarindo.

Tomo Kelemenich

krojač

ul. Giulia št. 31. I. ndst.

priporoča svojo moderno urejeno krojačnico, v kateri se izvršuje vsa dela spajajoča v krojaško obrt. — Cene zmerne
Svoj k svojim!

Tovariši! Širite naš list!

Filip Ivanišević

: zaloga dalmatinskega vina :

lastni pridelek v Jesenicah pri Omišu
v ulici Valdirivo 17 (Telefon 1405)
v kateri prodaja na malo in veliko. — Nadalje priporoča slav. občinstvu svoje gostilne „Ali' Adria“ ul. Nuova št. 11 in „Al fratelli dalmati“ ul. Zudeeche št. 8 v katerih toči svoja vina I. vrst.

.. Vsi Slovenci v slovensko trgovino! .. V. DOBAUSCHEK

TRST, ul. Giosuè Carducci 11 (prej ul. Torrente), TRST.

Za zmanjšanje v kratkem času svojo sedanjo veliko zalogo blaga, odločil sem se

vse cene zelo znižati.

Obleke za moške in dečke, suknje: Paltó, Ulster, Raglan, jopice, zimske jopice (sacchettoni), telovnike, hlače, jopice, spodnje hlače, srajce, nogovice, rokavice, čepice itd.

Izgotavljajo se moške obleke po meri od K 28—80 in z dostavljenega lastnega blaga t. j. samo delo K 16, 18 in 20. **Časna krojačnica.**

Govori se slovensko.

AUSTRO-AMERIKANA - TRST

Redna brzoplovba med Trstom, Italijo, Grško, Severno in Južno Ameriko.

Prvi odhodi iz Trsta:

26. marca parnik „Alice“ Novi-York via Patras-Palermo.
24. marca parnik „Francesca“ v Buenos-Aires via Almeria-Las Palmas.
Veliki transatlantski parniki z dvojnim vijakom, preskrbljeni z obširnimi in luksoznimi instalacijami, za potnike I. in II. razreda. — Marconijev brzojav.
Za informacije se je oglašiti pri ravnateljstvu v Trstu, ulica Molin Ploccolo št. 2. ali pa kateremu si bodi agentu ali korespondentu družbe.

Člani „N. D. O.“! Pozor!

V trgovini jestvinami

ANTON ŽERJAL, v ulici BELVEDERE št. 3.

in v Filijalki **A. ŽERJAL**, v ul. Commerciale št. 18. dobite vsi K 1. — blaga zaston ako nakupite za K 50. — blaga. Na zahtevo pošlje blaga na dom.

Telefon št. 699.

Telefon št. 699.

VINKO SKERK

PEKARNA in -
SLADČIČARNA

TRST, ul. Acquedotto 15,
podružnica ul. Miramare 9.

V moji pekarni se vdobi vsaki dan trikrat frišen kruh in se dovaža vsak čas tudi na dom. Dobi se tudi najfinije moke iz najboljših mlinov biškote in posebno pa specialiteto za čaj. — Dobi se tudi veliko izbero butelj rum in vsake vrste čaja ter vse to po najnižji ceni. Spoštovanjem **VINKO SKERK.**

-- JADRANSKA BANKA v TRSTU --

Via della Cassa di Risparmio št. 5 (lastno poslopje).

KUPEJE IN PRODAJA

VREDNOSTNE PAPIRJE
(RENTE, OBLIGACIJE, ZASTAVNA PISMA,
PRIJORITETE, DELNICE, SREČKE i. t. d.)

VALUTE IN DEVIZE

PREDUJMI NA VREDNOSTNE PAPIRJE IN BLAGO
LEŽEOČE V JAVNIH SKLADIŠČIH.

Eskompt menic in inkaso, borzna naročila

SAFE-DEPOSITS

Promese k vsem zrebanjem. — Zavarovanje srečk.

Menjalnica

4¹/₄ 0 VLOGE NA KNJIŽICE

— TEKOČI IN ŽIRO RAČUN —

VLOŽENI DENAR OBREŠTUJE

SE OD DNE VLOGE DO DNE VDIGA. : : :

STAVBNI KREDITI - KREDITI PROTI
DOKUMENTOM VKRCAJKA. — — —

Uradne ure: 9 — 12., 2-30 — 5.30. — Brzjavil: „JADRANSKA“ — Trst. — Telefon: 1463 in 973.